

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych**

na rok 2017

P R O J E K T

- Boguchwała 2016 -

SPIS TREŚCI

- **Wstęp**
- **Rozdział I**
 - Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- **Rozdział II**
 - Cele i zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- **Rozdział III**
 - Podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych
- **Rozdział IV**
 - Zasady realizacji i finansowania Programu

WSTĘP

Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, lecz ze względu na fakt, iż powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstaniu.

Większość ludzi korzystających z alkoholu robi to w sposób rozsądny i powściągliwy, jednak pewna część ludzi nadużywa alkoholu, co powoduje w sposób nieuchronny dużą ilość szkód i zagrożeń. Występują one we wszystkich społeczeństwach. Wielkość tych szkód jest związana z rozmiarami i stylem konsumpcji napojów alkoholowych, ale zależy również od skuteczności i zasięgu działań profilaktycznych i naprawczych.

10,3 litra czystego alkoholu wypija co roku statystyczny Polak - dowiadujemy się z badania *„Tackling Harmful Alcohol Use: Economics and Public Health Policy”* sporządzonego przez OECD w 34 krajach członkowskich tej organizacji. Najchętniej sięgamy po piwo, trochę rzadziej po trunki na bazie spirytusu. Na trzecim miejscu jest wino. Chociaż w światowych zestawieniach to nie nam należy się miano najbardziej rozpitego narodu, wyraźnie widać, że po alkohol sięgamy znacznie częściej i chętniej niż jeszcze 20 lat temu. W badaniach OECD z 1992 roku w skali roku piliśmy średnio o dwa litry na głowę mniej.

Mimo tego, na przestrzeni minionych 20 lat w krajach członkowskich OECD spożycie alkoholu spadło o 2,5 proc. i wynosi obecnie 9,1 litra rocznie. Pojawił się jednak inny, zdaniem badaczy nawet poważniejszy problem – po alkohol zaczęli coraz częściej sięgać nieletni.

W pierwszej dekadzie XXI wieku przynajmniej raz w życiu upiło się 30 proc. chłopców, którzy nie przekroczyli piętnastego roku życia. Obecnie wskaźnik ten wynosi 43 proc. Podobnie sytuacja wygląda wśród młodych dziewczynynek.

Blisko 12 proc. dorosłych Polaków nadużywa alkoholu - takie alarmujące dane zawiera najnowszy raport rządowych agencji, dbających o naszą trzeźwość. Nadużywanie

to taki poziom picia, który powoduje szkody zdrowotne i społeczne, ale nie zawsze jest uzależnieniem. Spożycie czystego alkoholu w tej grupie rocznie wynosi ponad 10 litrów czystego alkoholu na osobę. Według Ministerstwa Zdrowia w Polsce żyje około 600-700 tys. alkoholików - 2 proc. społeczeństwa. Tych jednak, którzy nadużywają, a alkoholikami nie są, jest znacznie więcej. To aż 12 proc. Polaków. *„Pijemy dużo, jednorazowo. To jest wyjątkowo niezdrowy dla naszego organizmu sposób picia”* - twierdzi Krzysztof Brzóska z Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W Polsce rocznie z powodu nadużywania alkoholu umiera 10 tys. osób, 7 tys. z powodu marskości wątroby, 1,5 tys. z powodu przedawkowania i zatrucia alkoholowego i tyle samo z powodu chorób psychicznych wywołanych piciem. Może zacząć się niewinnie: od weekendowych imprez, od szklaneczki na rozluźnienie. Z czasem jedno piwo zamienia się w kilka. Jak poznać, że się przekroczyło granice? *„Nikt nie jest w stanie określić w którym momencie przechodzi się na drugą stronę lustra”* - mówi Krzysztof Dowgird z Antyradia, który od wielu lat prowadzi audycję o alkoholizmie.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu. Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z *„Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”*.

Rozdział I

Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych

W ramach realizacji zadań własnych gminy, wynikających z *Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, została powołana Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

I. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu w stosunku do osób uzależnionych od alkoholu poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - kierowanie osób zgłoszonych do GKRPA na badania specjalistyczne,
 - kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz prowadzenie działalności informacyjnej.
3. Opiniowanie:
 - projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - projektów uchwał dotyczących limitu sprzedaży oraz usytuowania na terenie Gminy Boguchwała punktów sprzedaży napojów alkoholowych,
 - zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych pod względem zdolności lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej w Boguchwale w zakresie określonym w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wyrażanie opinii w tej sprawie w drodze postępowania.

4. Udział w przeprowadzaniu kontroli przestrzegania warunków sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych.

II. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Przewodniczącemu i Sekretarzowi Komisji za udział w posiedzeniach oraz udział w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych przysługuje każdorazowo wynagrodzenie za pracę w wysokości 10% najniższego wynagrodzenia krajowego obowiązującego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. (Dz. U. 2016 poz. 1456).
2. Członkom oraz Z-cy Przewodniczącego Komisji za udział w posiedzeniach oraz udział w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych przysługuje każdorazowo wynagrodzenie za pracę w wysokości 8% najniższego wynagrodzenia krajowego obowiązującego na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 września 2016 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2017 r. (Dz. U. 2016 poz. 1456).
3. Udział Przewodniczącego, Z-cy Przewodniczącego lub Członków Gminnej Komisji w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz grup roboczych, o których mowa w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy odbywa się w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych.

Rozdział II

Cele i zadania

Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Nadrzędnym celem programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z piciem i nadużywaniem alkoholu na terenie Gminy Boguchwała oraz zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki problemów alkoholowych.

Zadania programu:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin poprzez:
 - wstępne motywowanie zarówno osób uzależnionych jak i osób współuzależnionych do podjęcia terapii,
 - informowanie o miejscach odbywania terapii uzależnień,
 - motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia,
 - udzielanie pomocy psychologicznej osobom po zakończonej terapii poprzez prowadzenie poradnictwa indywidualnego oraz grup wsparcia,
 - poradnictwo dla rodzin osób uzależnionych, informowanie o placówkach terapii uzależnień mających programy dla rodzin,
 - kierowanie osób uzależnionych na badania psychologiczne i psychiatryczne w zakresie stwierdzenia stopnia uzależnienia,
 - rozpatrywanie oraz kierowanie do Sądu Rejonowego w Rzeszowie wniosków dotyczących zastosowania przymusowego leczenia odwykowego,
 - informowanie w miejscach publicznych o chorobie alkoholowej, jej skutkach oraz możliwościach leczenia (w formie ulotek, plakatów, publikacji, informacji na stronie internetowej),

- stworzenie (wspomaganie) Punktu Konsultacyjnego - Punktu Pomocy Rodzinie na terenie gminy, wsparcie psychologa i prawnika dla osób uzależnionych i ich rodzin (zaadaptowanie pomieszczeń, utrzymanie oraz wynagrodzenia osób zatrudnionych).
2. Udzielanie rodzinom, u których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
- organizowanie spotkań konsultacyjnych z udziałem specjalistów ds. uzależnień oraz przedstawicieli różnych grup zawodowych spotykających się z problemem uzależnień, a także organizowanie spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup roboczych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z przemocą,
 - wspieranie działalności placówek przeciwdziałania przemocy w rodzinie, prowadzonych przez organizacje pozarządowe,
 - podnoszenie kompetencji kadry m.in. w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (kursy, szkolenia, konferencje),
 - wsparcie psychologa dla dzieci pochodzących z rodzin dysfunkcyjnych,
 - organizacja imprez sportowo, kulturalno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
 - organizacja imprez kulturalnych, sportowych, profilaktycznych dla osób starszych,
 - dofinansowanie i organizowanie wypoczynku zimowego i letniego dla dzieci i młodzieży ze szczególnym uwzględnieniem dzieci dotkniętych dysfunkcją rodzinną i społeczną.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:
- wsparcie dla rodzin, w szczególności dla dzieci i podjęcie działań wychowawczych oraz edukacyjnych w świetlicach opiekuńczo - wychowawczych na terenie gminy (dofinansowanie do wynagrodzeń wychowawców, wyposażenie świetlic w potrzebne materiały),
 - prowadzenie środowiskowych programów profilaktycznych w formie pozalekcyjnych zajęć sportowych uwzględniając włączanie w zajęcia sportowe dzieci znajdujących się w trudnej sytuacji np. materialnej, rodzinnej czy wychowawczej. Podjęcie współpracy ze szkołami w realizacji zadań wynikających z programów wychowawczych i programów profilaktyki szkolnej,
 - wspieranie i prowadzenie działań promujących trzeźwość,

- organizowanie na terenie gminy konkursów plastycznych, literackich, o tematyce antyalkoholowej (zakup nagród),
- udział w ogólnopolskiej kampanii „Zachowaj Trzeźwy Umysł”,
- udział w ogólnopolskiej kampanii „Postaw na rodzinę” (dofinansowanie pikników dla całych rodzin),
- podejmowanie na terenie szkół i przedszkoli działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, uczniów i nauczycieli,
- organizowanie imprez sportowo-rekreacyjnych związanych z propagowaniem pozytywnych wzorców zachowań (zakup nagród, pokrycie kosztów dojazdu, itp.),
- organizowanie konkursów związanych z promocją zdrowego stylu życia i spędzania wolnego czasu pożytecznie z uwzględnieniem zajęć profilaktyczno-edukacyjnych (zakup nagród, itp.),
- zakup i rozpowszechnianie literatury oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych na temat problematyki alkoholowej,
- promowanie zdrowego stylu życia bez używek dla osób pełnoletnich poprzez warsztaty ruchowe, *nordic walking*,
- organizowanie wolnego czasu dla osób po 40 roku życia poprzez różnego rodzaju warsztaty, zajęcia tematyczne, itp.
- informowanie o niebezpieczeństwie uzależnień,
- umożliwienie chętnym osobom odbycia szkoleń w zakresie tworzenia nowoczesnych strategii i metod rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ze szczególnym uwzględnieniem sprzedawców alkoholi, osób zajmujących się profilaktyką,
- realizacja i współfinansowanie szkolnych i środowiskowych programów profilaktycznych dot. problemów uzależnień i przemocy w rodzinie
- realizacja zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z aktywnymi nagrodami np. karnety na basen itp.
- organizacja sympozjów, obozów, warsztatów stacjonarnych i wyjazdowych dla osób uzależnionych, ich rodzin oraz osób potencjalnie zagrożonych, osób starszych.

Rozdział III

Podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych

Oprócz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizatorami programu są również następujące podmioty:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Boguchwale,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Sąd Rejonowy w Rzeszowie,
4. Komisariat Policji w Boguchwale,
5. Straż Miejska w Boguchwale,
6. Wojewódzki Ośrodek Terapii Uzależnień w Rzeszowie,
7. Organizacje pozarządowe i inne instytucje,
8. Szkołami oraz przedszkolami z terenu Gminy Boguchwała,
9. Miejskie Centrum Kultury w Boguchwale,
10. Lokalny Ośrodek Kultury „Razem” w Niechobrze,
11. Lokalny Ośrodek Kultury „Wspólnota” w Zgłobniu,
12. Gminna Biblioteka Publiczna w Boguchwale.

Izba Wyrzeźwień i Ośrodki Terapii Uzależnień - zwiększa dostępność pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu oraz pomocy psychologicznej i prawnej dla członków rodzin osób uzależnionych.

Komisariat Policji w Boguchwale - pełni w szczególności funkcję ochrony przed przemocą w rodzinie oraz egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Sąd Rejonowy – Wydziały Rodzinne i Nieletnich orzekają o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Straż Miejska – kontroluje prawidłowość funkcjonowania placówek detalicznych i gastronomicznych handlujących alkoholem, egzekwuje zakaz spożywania alkoholu w miejscach publicznych

Zespół Interdyscyplinarny – w skład, którego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, które realizują działania określone w programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Instytucje kultury – realizują zadania programu na poziomie lokalnym, wspierają merytorycznie i lokalowo zaplanowane przedsięwzięcia, np. warsztaty, wypoczynek letni czy zimowy.

Rozdział IV

Zasady realizacji i finansowania Programu

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Boguchwała pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Koordynację realizacji Programu prowadzi Burmistrz Boguchwały poprzez powołanego Pełnomocnika Burmistrza ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach Wydziału Społecznego.